

AFASI | **nr2**
POSTEN | 2019

**Når afasi
rammer barn** *side 14*

Valg 2019 *side 5*

**Afasiforbundets
logopedundersøkelse
2019** *side 6*

Plutselig vanskelig å prate,
smile eller løfte armene? Det kan være hjerneslag.

Ring 113
– hvert sekund teller.

AFASI POSTEN

ISSN 0803-2467

Ansvarlig utgiver:
Afasiforbundet i Norge
Torggata 10
0181 Oslo

Tlf: 22 42 86 44
E-post: afasi@afasi.no
www.afasi.no

Kontortid:
Mandag–fredag
kl. 09.00–15.00

Endring av adresse?
Ta kontakt med Afasiforbundet
på telefon eller epost.

Forbundsstyret:
Hogne Jensen – leder
Yngve Seterås – nestleder

Styremedlemmer:
Eivind Dybendal
Randi Kaasa
Bernt Olaf Øsrnes

Redaktør:
Annika N. de Leon

**Annonser, layout
og produksjon**
Cox Oslo AS
www.cox.no
Tlf. 22 59 90 07

Forsidefoto:
Annika N. de Leon

Innhold

- 4** Forbundslederen har ordet

- 5** Valg 2019

- 6** Afasiforbundets logopedundersøkelse 2019

- 10** Nytt styre i Afasiforbundet

- 11** Kurs i bruk av iPad og nettbrett

- 12** Synsvansker etter hjerneslag

- 14** Når afasi rammer barn

- 18** LHLS Helsepodcast – Om afasi

- 19** Kjære likepersoner

- 20** Solveig og Kolbjørn

- 22** Nye styreledere i Asker og Bærum Afasiforening

- 23** Narvik og omegn Afasiforening

- 24** AFASI foreningen i Trøndelag

- 25** Pårørendekurs

- 26** Afasi og misforståelsene

- 28** Afasipostens kryssord

- 30** Lokalforeninger og kontaktpersoner

Forbundsleder
Hogne Jensen

“Perioden som kommer blir viktig for å øke fokus på rettighetene til personer med afasi og pårørende”

Våren er kommet også så langt nord som Tromsø. Når jeg skriver dette er det ikke lenge igjen til Afasi-forbundets landsmøte og det jobbes heftig på alle kanter for å få alt klart til å ta imot ildsjeler fra hele landet.

Siden denne lederen kommer ut noe etter landsmøtet og som den første lederen i den nye styreperioden ville jeg benytte sjansen til å se, ikke tilbake på alt som er gjort de siste tre årene, men på hva som bør gjøres framover og hva jeg tenker forbundets interessepolitiske veivalg bør dreie seg om.

Våren 2019 gjennomførte forbundet en oppdatert versjon av logopedundersøkelsen og som forventet var det ikke lystig lesing. Det er som vi alle kjenner til store geografiske forskjeller på hvilket tilbud man mottar om man har fått afasi. Mange steder er sjansen for å få hjelp minimal. Om man er blant de heldige som får hjelp så er det ikke sikkert at hjelpen man får er god nok. Mange opplever å få en eller to timer i uken på grunn av lite kapasitet, lange avbrudd i oppfølging og er forventet å være fornøyd med dette. Dette er ikke godt

nok og dere fortjener bedre. Hjelpen som mottas skal være på deres premisser og i tråd med anbefalingene om periodevis intensiv oppfølging.

Forbundet får stadig henvendelser fra fagpersoner som mener kommunens organisering er uforsvarlig og lite fokusert på sluttbrukeren. Om at fagpersonene ikke får jobbe slik de mener er forsvarlig for brukerne sine. Dette er ikke akseptabelt. Perioden som kommer blir viktig for å øke fokus på rettighetene til personer med afasi og deres pårørende. Forbundet skal stå sammen med fagpersoner, personer med afasi og pårørende med klare krav om at man må få tilgang til en forsvarlig språk rehabilitering uavhengig av hvilken kommune man bor i.

For å nå dette målet er det behov for store endringer i hvordan språk rehabiliteringen er organisert. Slik situasjonen er i dag settes det spørsmålsteget ved hvem som har ansvaret for å faktisk yte nødvendig behandling. Slik kan det ikke være. Det blir for tilfeldig om man får den hjelpen man har behov for. Vi må derfor være klare i våre krav.

Det er på høy tid at vi får et lovverk som ivaretar personer med afasi, deres pårørende og lar fagpersoner følge opp pasienter i henhold til retningslinjene og anbefalingene om intensiv språk rehabilitering. Lovverket må gi klare ufravikelige krav om hvilken hjelp som skal inn når og i hvilken grad. Etter mange år uten betydelige endringer er det på tide at noe skjer for å ivareta behovene til personer med afasi og alle andre med behov for språk rehabilitering på en bedre måte.

Vi skal kjempe sammen mot et felles mål. Et mål om en bedre rehabilitering på brukernes premisser, klare rettigheter og klare plikter og en bedre hverdag for alle våre medlemmer uansett hvor de holder til.

Foto: Shutterstock

- Av logopeder Nina Høeg og Ingvild Winsnes, afasiteamet Statped sørøst

Valg 2019

Den 9. september er det klart for valg til kommunestyre og fylkesting. I år kan du forhåndsstemme i perioden 10. august til 6. september.

Tilrettelegging og assistanse for å bruke stemmeretten sin

Alle som ønsker det skal ha mulighet til å stemme når det er valg. Det betyr at kommunen skal tilrettelegge valglokalene. Hvis du er på en institusjon, for eksempel sykehjem eller sykehus, skal institusjonen avholde forhåndsstemming. Hvis du ikke kan dra til valglokalet på grunn av sykdom eller uførhet kan du søke om å få stemme

der du bor. Dersom du har behov for hjelp når du skal stemme så har du rett til å få hjelp. Du kan selv bestemme hvem dette skal være. Personen som hjelper deg har taushetsplikt.

Informasjon om valget

Informasjon om valget finner du blant annet på nettsiden www.valg.no

Avisen Klar tale kommer til å gi ut en egen valgavis. Der vil

du finne nyttig informasjon før valget. Følg med på nettsidene deres www.klartale.no når valgdagen nærmer seg. Klar tale er som vanlig skrevet med et mer lettlest språk enn andre aviser.

Kilder:

Valgloven og Valghåndboken. Du finner lenke til disse på www.valg.no

Afasiforbundets logoped- undersøkelse 2019

■ Av Hogne Jensen

Afasiforbundet får stadig henvendelser fra våre medlemmer, personer med afasi, pårørende og fagpersoner om manglende tilbud eller muligheter til oppfølging i kommuner over hele landet. For at forbundet skal ha konkrete tall å støtte seg på gjennomførte vi i løpet av våren 2019 to spørreundersøkelser. En spørreundersøkelse gikk til logopedene og en spørreundersøkelse gikk til kommunene.

Totalt bidro 280 logopeder og 65 kommuner i undersøkelsen. Dette er med god margin en av de største undersøkelsene som er gjennomført på temaet logopeddekning og det er noe vi håper å gjenta flere ganger.

Store ulikheter

Undersøkelsen bekrefter i stor grad de telefonene og epostene forbundet mottar med jevne mellomrom. Det er store forskjeller der ute. Også mellom nabokommuner.

Mens en kommune kan ha tilbudet sitt organisert slik at språk rehabilitering er en del av kommunal rehabilitering med flere logopeder som skal dekke behovene, kan nabokommunen være fullstendig uten tilbud. Det er forskjeller på om logopeder er ansatt i helsesektoren eller opplæring og om de bare gjør utredninger eller får lov å yte behandling. Det er også store forskjeller med hensyn til om logopedene i kommunen er privatpraktiserende eller

kommunalt ansatt. Ingen kommune har med andre ord helt lik organisering og tilbudet oppleves til dels som uoversiktlig.

Jevnt over er trendene på undersøkelsene klare. Det er omtrent halvt om halvt privatpraktiserende og kommunalt ansatte logopeder som har svart på undersøkelsen og oppfølgingen man får hos dem er relativt lik med tanke på antall timer i uken. Det som også kommer helt klart fram fra logopedene er at halvparten av dem, uavhengig av hvor de er ansatt, vet om en eller flere som burde fått oppfølging hos logoped, men som ikke får det.

Foto: Fotolia

Faktisk var det nesten 63% av kommunene som sa at de ikke hadde logoped som jobbet med voksne. De samme kommunene manglet også oversikt over om det var privatpraktiserende logopeder tilgjengelig i kommunen. Dette er ikke godt nok og innbyggere fra nord til sør fortjener bedre.

Manglende oversikt

Det som er en klar overordnet trend er at kommunene mangler oversikt. Både over hvor mange som har behov for logoped, hvor mange logopeder som er tilgjengelig i kommunen og hva de ulike logopedene jobber med. Mange av kommunene som oppgir at de har logoped, har logopeder som hovedsakelig

jobber med barn. Om man da er godt voksen og har afasi er man altså like langt.

Kommunene vedgår også at de mangler kompetanse til å gi råd og oppfølging tilknyttet kommunikasjon om en av deres innbyggere skulle få afasi. Nesten 75% av kommunene sier de mangler denne kompetansen.

Et stort tankekors i undersøkelsen er at halvparten av logopedene selv oppga at de ikke inngikk i et tverrfaglig team. Altså om man har komplekse rehabiliteringsbehov så sitter fysioterapeutene, ergoterapeutene, pleiere og leger i samme tverrfaglige team, men logopeder som

driver med språkrehabilitering sitter for seg selv. Dette er ikke et godt utgangspunkt for en god, helhetlig rehabilitering.

Mangelfull oppfølging

Brukerne mener de mottar for få timer og fagpersonene er forvilet over at de jobber i et system som ikke lar dem følge opp pasienten på en god nok måte. Det er en samlebåndsmentalitet i dagens helsevesen som må bort.

Om man er blant de heldige som bor i en kommune som har hjelp tilgjengelig, enten i form av en kommunalt ansatt eller privatpraktiserende logoped, er det ikke sikkert at denne hjelpen er god nok. Undersøkelsen viste oss at

“ Mens kommunene i stor grad mente at de mer eller mindre dekket behovet til personer med afasi var svaret fra logopedene annerledes. ”

majoriteten brukere som mottar hjelp får altfor få timer i uken både i akutt og i kronisk fase i forhold til anbefalingene i Nasjonal retningslinje for behandling og rehabilitering etter hjerneslag. Mange opplever å få en eller to timer hver uke uansett hvilket behov de har for oppfølging. Dette er ikke godt nok.

Forskning viser oss at intensiv oppfølging er den formen for oppfølging som har størst sjans for å gi positive resultater av behandlingen. I Helse- direktoratets retningslinjer er det klare anbefalinger om periodevis intensiv oppfølging, men likevel mottar de fleste en eller to timer hver uke. Over 75% av logopedene som svarte på undersøkelsen svarte at de ga tilbud om en til to timer hver uke. Rundt 24% ga tilbud om 3 eller flere timer hver uke. Dette er ikke forsvarlig.

Ulik virkelighetsoppfatning

Kommunene og logopedene ble stilt overlappende spørsmål blant annet om hvordan man vurderer oppfølgingen personer med afasi har i kommunene. Mens kommunene i stor grad mente at de mer eller mindre dekket behovet til personer med afasi var svaret fra logopedene annerledes. 84,31% av kommunene mente at deres behov var mer eller mindre tilstrekkelig, mens i underkant av 29% av logopedene mente det samme.

Når kommunene som har det overordnede ansvaret for innbyggerne sine og deres behov mener noe som er så på kant med hva fagpersonene mener så er det noe som er alvorlig galt. Det kan nesten synes som om mange kommuner ikke tar behovet for en forsvarlig språkrehabilitering på alvor og mener det er greit at innbyggerne deres blir overlatt til seg selv når det kommer til å finne hjelp.

Logopedene er forståelig frustrerte over at det finnes få stillinger som skal dekke svært mange personer med ulike problemstillinger, men likevel forekommer det behandlingsoppfølging som ikke er i tråd med anbefalinger eller i tråd med brukernes ønsker. Som fagpersoner har også logopedene et ansvar for å si i fra når ting ikke er godt nok og både pårørende og brukere er nødt til å støtte logopedene ved å gjøre ønsker og behov klare for dem og klage når systemet ikke lar dem følge dette opp. Vi må gjøre beslutningstakerne bevisste på problemstillingene man står overfor og konsekvensene av et utilstrekkelig rehabiliteringstilbud.

Veien videre

Afasiforbundet vil gjenta og fortsette å utvide undersøkelsene våre. Det er viktig at forbundet har tallene som kan støtte de tilbakemeldingene man får. Forbundet trenger at fagpersoner, pårørende og personer med afasi sier i fra

om hva som fungerer og hva som ikke fungerer slik at man sammen kan løfte saker opp og frem. Afasiforbundet skal kjempe for at våre medlemmer får den hjelpen de har behov for.

Det er klart at det er kommuner der tingene fungerer helt supert, men det er langt fra sikkert at du bor i en slik kommune. Når

ting fungerer må vi også vite om dette for å kunne vise til de gode eksemplene. Framover vil det bli et fokus på både hvordan regelverket ivaretar rettighetene til personer med afasi og pårørende, det vil bli viktig å få avklart hvem som har ansvar for hva når det kommer til språk-rehabilitering og finne gode løsninger for hvordan man kan følge dette opp.

For Afasiforbundet, personer med afasi og deres pårørende er opplevelsen at det er mindre viktig hvor hjelpen kommer fra. Det som betyr noe er at riktig hjelp kommer til riktig tid og at uavhengig om du bor i nord eller sør, øst eller vest.

2 ulike undersøkelser til logopeder og kommuner over hele landet

65 kommuner og 280 logopeder har bidratt

Mange kommuner mangler fagpersoner

På spørsmålet «har kommunen logoped som yter behandling til voksne?» svarte **62,71%** av kommunene at de **ikke har logoped**.

75% av kommunene **mangler kompetanse** for å gi opplæring i kommunikasjonsstrategier for de som jobber med personer som har afasi.

Utilstrekkelig oppfølging

Om kommunen har logoped risikerer man likevel å få **utilstrekkelig** oppfølging. Mange opplever å få 1-2 timer med språk-rehabilitering i uken, langt fra Helsedirektoratets **anbefaling** om **intensiv oppfølging**.

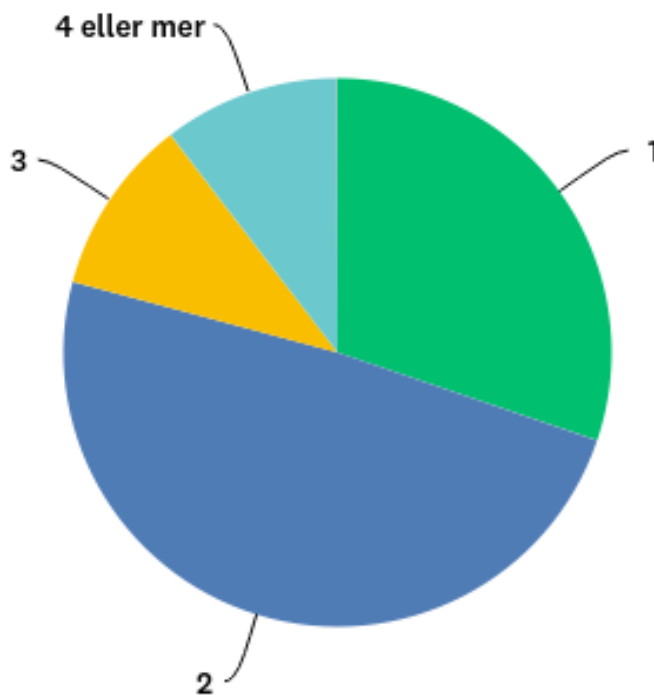
Ulik virkelighetsoppfatning

Da logopeder ble bedt om å vurdere kommunens oppfølgingstilbud til personer med afasi opplevde bare **28,71%** av logopedene kommunens tilbud som forsvarlig.

Da kommunene ble bedt om å vurdere samme spørsmål mente 84,31% av kommunene at de i mer eller mindre grad dekket opp behovene til personer med afasi.

Mange uten hjelp

Av logopeder som deltok i undersøkelsen visste **51,44%** om en eller flere personer som skulle hatt hjelp og oppfølging hos logoped, men som ikke får det.

Diagrammet viser antall logopedtimer pr. uke gitt til personer med afasi.

Vi takker for tre fine og lærerike år. (fv) Hogne Jensen, Inghild Bjørgestad, Eivind Dybendal, Sigrid Helene Lund og Trond Børseth. Vi vil også takke styremedlemmer (som ikke er på bildet) Brith Stokke Kalheim, Trine-Marie Hagen og Sonja Elise Johansen (sistnevnte har dessverre gått bort).
Foto: Annika N. de Leon

Ser frem til tre år med nytt styre (fv) Trond Børseth, Yngve Seterås, Hogne Jensen, Turid Iddmark Bjerland, Eivind Dybendal og Bernt Olaf Ørsnes. Randi Kaasa og Nicholas Wilkinson var ikke tilstede da bildet ble tatt. Foto: Annika N. de Leon

Nytt styre i Afasiforbundet

Helgen 24. – 26. mai hadde Afasiforbundet landsmøte på Quality Airport Hotell Gardermoen. På landsmøtet takket vi av det gamle styret og ønsket nytt styre velkommen.

Det har vært tre fine, begivenhetsrike, utfordrende og lærerike år sammen med det nå avgåtte styret. Vi i administrasjonen vil takke for samarbeidet de tre siste årene. Vi har fått til mye! Vi er også glade for at vi har fått lov til å bli kjent med hver og en av dere. Samtidig som det

er vemodig å ta farvel, ser vi nå fremover og gleder oss til tre nye år. Noen fra det gamle styret fortsetter og vi er trygge på at medlemmene i det nye styret er både flinke, engasjerte og ikke minst at de har et brennende ønske om å skape en bedre afasihverdag.

Det nye styret 2019 – 2022:

Leder: Hogne Jensen, Afasiforeninga for Tromsø og omegn
Nestleder: Yngve Seterås, Afasiforeningen for Bergen og omegn
Styremedlem: Eivind Dybendal, Ringerike og omegn Afasiforening
Styremedlem: Randi Kaasa, Afasiforeningen for Bergen og omegn
Styremedlem: Bernt Olaf Ørsnes, Afasiforeningen for Bergen og omegn
Varamedlem (1): Nicholas Wilkinson, Afasiforeningen for Oslo og omegn
Varamedlem (2): Turid Iddmark Bjerland, Agder Afasiforening
Varamedlem (3): Trond Børseth, Haugaland Afasiforening

Intensiv språktrening (CIST)

Rehabiliteringssenteret Nord-Norges Kurbad tilbyr et 3 ukers gruppeopphold med fokus på intensiv språk-, tale- og stemmetrening etter hjerneslag.

- Alle deltakere får et individuelt tilpasset opplegg, noe som også inkluderer oppfølging med fysioterapeut eller andre fagpersoner etter behov.
- Vi har lang erfaring og gode tilbakemeldinger fra pasienter og pårørende som har deltatt tidligere!

Henvising og inntak

Henvising sendes til: **RVE Nord, Rehabiliteringsklinikken UNN HF, Postboks 1, 9038 TROMSØ**

Pasienter fra andre regioner enn Helse-Nord sender søknad til sin egen helseregion.

For mer informasjon

Kontakt Kurbadet på telefon 77 66 88 00, eller besøk nettsiden: www.kurbadet.no

REHABILITERINGSSENTERET
NORD-NORGES KURBAD

Kurs i bruk av iPad og nettbrett

Afasiforbundet arrangerer kurs i bruk av nettbrett for personer med afasi **2. – 3. november 2019.**

Lær om hvordan nettbrett kan brukes i hverdagen som en støtte for kommunikasjon. Vi vil ta opp temaer som grunnleggende ferdigheter, sosiale medier, internett, nettvett m.m. Fullstendig program blir annonsert senere.

Kurset vil bli holdt sentralt på et hotell i Gardermoen-området.

Påmelding innen
1. oktober 2019 til:
afasi@afasi.no
tlf 22 42 86 44

Synsvansker etter hjerneslag

Ofte vet ikke personen selv at synet er problemet. Dette gjelder også helsepersonell. Synsvansker gir ofte leseproblemer, slik at man kan tro det er en språkvanske. En som snubler i trappen, ser kanskje ikke hvor han skal sette foten. En som søler kan ikke bedømme avstanden til glasset, men man tror dette er motoriske vansker. Har en problemer med å finne fram, tenker man at det kommer av kognitiv svikt. Men alt dette kan komme av vansker med synet!

■ Forfattere Gunvor B. Wilhelmsen, den gang synspedagog og førsteamanuensis ved Høgskolen i Bergen og Ingvild Røste, den gang logoped ved Statped sørøst. Publisert i Afasiposten 2014:1

Synsfeltutfall

Synsfeltutfall vil si at deler av synsfeltet ikke blir sett. En skade i venstre del av hjernen kan føre til at det man skulle sett til høyre i rommet, er borte. Dette skjer ofte hos personer med afasi. Hos noen er alt til høyre borte. Andre kan se et diffust lys, flimrer eller tåke i det skadde området. Noen oppfatter bevegelser eller farger, eller har syn i en del av den skadde siden. Mindre skader i synsbanene kan føre til blinde flekker i synsfeltet, som gjør at gjenstander i dette området bare forsvinner. Flytter en blikket, dukker de plutselig opp igjen. Små og store synsfeltutfall kan oppleves ubehagelig og forvirrende. De vil forstyrre både lesing og evnen til å orientere seg i omgivelsene.

Neglekt

En person med neglekt kan ha normalt syn, men «overser» deler av omgivelsene. Neglekt og synsfeltutfall kan ofte bli forvekslet. Det mest vanlige er at en ved hjerneslag til høyre i hjernen overser det som er til venstre. Det er derfor ikke så vanlig med neglekt når man har afasi. Personer med skade i venstre del av hjernen kan bli litt uoppmerksomme i hele synsfeltet. Dette kan tolkes som at man er ukonsentrert eller forvirret.

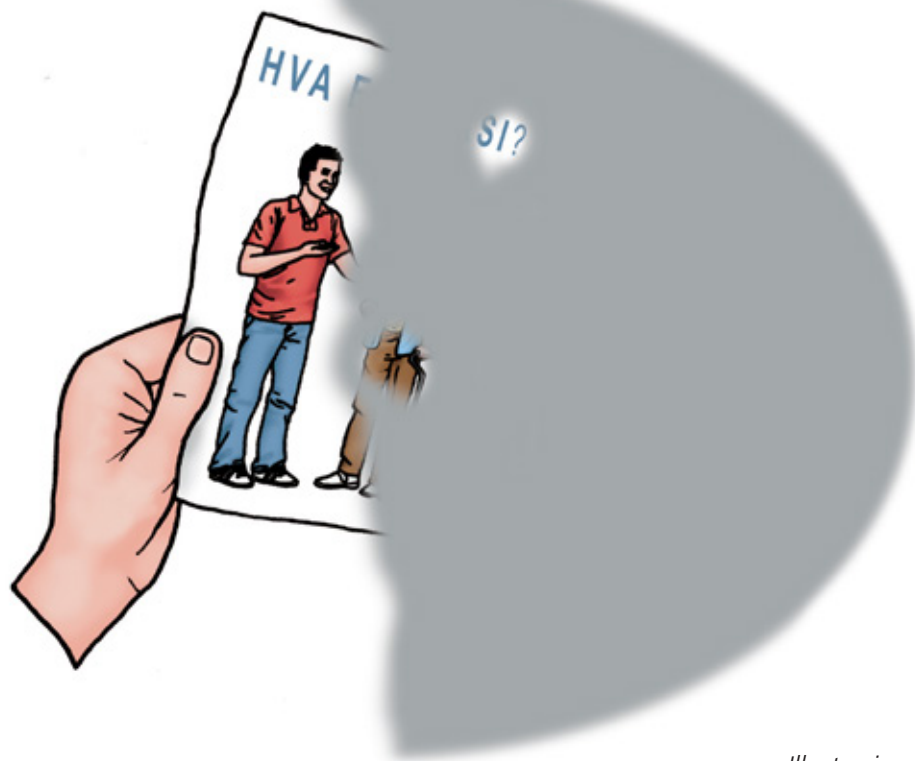
Å bevege øynene

Ofte har personer med afasi problemer med øyemotorikken. De kan ikke flytte blikket så presist som før. Kanter på trappetrinn kan bli doble, og det blir vanskelig å vite hvor en

skal sette foten. Når man leser, kan teksten bli dobbel eller utydelig og tåkete. Noen opplever at bokstaver bytter plass og at man leser ord feil. Blikket kan gli til en annen linje, eller linjer flyter sammen. Ofte går det greit i starten, men når man har lest en stund orker ikke øynene mer. Lesevanskene kan forveksles med afatiske lesevansker. Det er viktig å sjekke årsaken til at det er vanskelig å lese slik at man kan få riktig hjelp.

Lys

Når vi ser, er vi avhengig av riktig mengde lys. Øynene slipper inn passe mengde lys ved å endre pupillens størrelse. Hos noen kan ikke pupillen åpnes og lukkes som før. Omgivelsene kan oppleves som

Illustrasjon: Håvard Hegdal

mørkere enn de er, eller man blir blendet under helt normale lysforhold. Flere blir forvirret når de kommer inn i butikker hvor lamper blander dem slik at de ikke finner det de skal ha.

Hos optiker eller øyenlege

Synet er i stadig endring, og det er viktig å få undersøkt synet hos en optiker eller øyenlege etter et slag. De vil gjøre en vanlig undersøkelse av detalj-synet og vurdere behovet for briller som oppstår med alderen. Får de vite at personen har hatt slag, vil de kunne ta andre undersøkelser som kan avdekke andre vansker med synet. Mange slagrammede vil kunne lese bokstavene på synstavlen på veggen, men ikke kunne lese det samme på kortere avstand. Å se det som er nært krever at mange muskler i øynene stilles nøye inn. Dette kan ha blitt ekstra krevende. Synsstyrken må derfor undersøkes både på nært hold og på avstand.

Hvis du har afasi, er det viktig at optikeren og øyelegen får vite dette. Du bør slipper å fortelle hva du ser på en tavle, for det finnes alternative peketavler. Undersøkelsen skal ikke bli en test av språket, men av synet! Finner de synsvansker som ikke kan korrigeres med briller, bør de hjelpe til med å henvise til synspedagog.

Hva kan gjøres?

Synspedagog

Synspedagoger kartlegger synets kvaliteter, stimulerer reduserte synsevner og gir opplæring i teknikker for lesing og orientering. Noen pasienter får bedre syn etter opplæring. Andre har lært å utnytte synet bedre. Pasienter bør komme tidlig til synspedagog for å unngå at de får plager av skjev hodestilling eller mye hode-dreining.

Det er dessverre få synspedagoger i Norge som jobber

med slagrammede. Norges Blindforbund har synspedagoger gir opplæring for personer med synsvansker etter hjerneslag ved Hurdalsenteret. Disse kursene kan man søke gjennom fastlegen. Kirkenes sykehus har synspedagog i rehabiliteringsteamet. Noen sykehus har avtaler med privatpraktiserende synspedagog. Enkelte kommuner har synspedagoger i voksenopplæringen (som Oslo, Bergen og Stavanger). De nasjonale retningslinjene for behandling og rehabilitering etter hjerneslag sier at pasienter med synsvansker etter slag bør henvises til synspedagog. Men behovet er ikke dekket. Høgskolen i Bergen gir utdanning for synspedagoger i synets nevrologi for at kunnskapen om slike vansker skal bli bedre. De har laget filmen «Kan det være synet?» som ligger på youtube.com.

Bente Nicolaysen og sønnen Liam Forrest på besøk i Oslo. Foto: Annika N. de Leon

Når afasi rammer barn

Bente og Liam er mor og sønn med en litt annerledes historie enn folk flest. Liam går i dag siste året på ungdomsskolen, og både mor og sønn er spente på overgangen til videregående. Men kanskje er disse to litt mer spente enn gjennomsnittet. Liam opplevde nemlig å få en massiv hjerneblødning som syvåring, som i tillegg til halvsidige lammelser, blant annet har medført afasi og fatigue. På grunn av dette byr ungdomstiden på noen ekstra utfordringer for Liam. Bente og Liam har tatt turen til Afasiforbundets kontor i Oslo. De har sagt ja til å være med på intervju til Afasiposten, og er glade for at vi spurte, fordi det er viktig å belyse saken «Unge slagrammede».

■ Av Annika N. de Leon

“ *Jeg må bruke tid på å finne ordene...
Jeg må liksom beskrive ordene i stedet for
å si dem, fordi jeg kan ikke huske dem* ”

Når det utenkelige skjer

Da Liam var syv år falt han om på skolen. Han husker at han skulle til å åpne en dør, og da han grep i dørhåndtaket falt han i gulvet. Det neste han husker var å våkne opp på sykehuset. Han hadde fått en stor hjerneblødning. I mange uker lå Liam på sykehuset, uten å kunne kommunisere. Liam måtte ligge i respirator for å kunne puste, og på grunn av røret han hadde i halsen og den halvsidige lammelsen fikk han formidlet veldig lite til de rundt seg, noe Bente opplevde som veldig frustrerende. Alle gledet seg til dagen røret skulle ut slik at gjensidig kommunikasjon kunne opprettes igjen. Det var et stort behov for å kunne snakke sammen; forklare Liam hva han hadde vært igjennom, og for Liam å kunne formidle alt hva han måtte ha behov for å spørre om og snakke om. Men skuffelsen var stor da man fant ut at Liam fortsatt ikke kunne prate. Han hadde fått afasi. «*Jeg greide ikke å få frem noe av det jeg skulle si. Jeg greide ikke å lage en lyd en gang. Det kjentes ut som stemmen min var borte for alltid...*» sier Liam.

Dette var vanskelig for en mor å forholde seg til forteller Bente. I det ene øyeblikket feirer du at barnet ditt har overlevd, men samtidig opplever du å ikke kunne kommunisere med det. Bente kunne prate til Liam, men han hadde jo ikke mulighet til å formidle sine tanker og følelser etter det traumet han tross alt hadde overlevd. Liam hadde fått en stor hjerneblødning, han var lam i halve kroppen og hadde ikke språk. De befant seg begge i en situasjon der de hadde et enormt behov for å snakke om ting, men der redskapet for nettopp å dele disse tingene, språket, var borte for Liam. Bente opplevde dette som en stor sorg.

Selv om dette var en vanskelig situasjon å forholde seg til, måtte man rett og slett prøve å se fremover. Og stegene tok de trinn for trinn. Liam lå nesten 6 uker på sykehuset. Etterpå fulgte mange uker i rehabilitering på Sunnaas. Dessverre fikk Liam en ny hjerneblødning fem år senere, da han var 13 år. Og måtte gjennom ny rehabilitering.

Blid og positiv gutt i skolealder

I dag er Liam en blid og positiv gutt, og har kommet langt siden den første hjerneblødningen. Han liker å gjøre helt vanlige ting som å henge med venner og spille dataspill. Afasi har han imidlertid fortsatt. Noe han opplever som slitsomt. «*Jeg må bruke tid på å finne ordene... Jeg må liksom beskrive ordene i stedet for å si dem, fordi jeg kan ikke huske dem*». Bente legger til «*Du vet godt hva man skal si, men så kommer du ikke rett på det ordet du vil bruke. Også begynner man å lete for å finne nabo-ordene*»

Disse vanskelighetene med å finne ord blir jo problematisk i skolesammenheng også. «*Hvor mye tid blir du gitt til å svare på et spørsmål i et klasserom i Norge?*» spør Bente. Hun fortsetter «*cirka tre sekunder*». Dette er i utgangspunktet veldig kort tid, og særlig når det dreier seg om afasi. Hvis man bruker for lang tid på å finne hva man ønsker å si, legger folk ord i munnen på deg.

Bente synes det er for lite kunnskap om barn og ungdom med afasi i skolen og hvor vidt man får god oppfølging er for avhengig av enkeltpersoner i skolene. Afasi er mer enn å ha problemer med å snakke og å lete etter ord. Afasi påvirker flere funksjoner som er vesentlige i skolen: å lytte, å skrive, og å kunne lytte og skrive samtidig, å få med seg innholdet i det som blir sagt. Ettersom man blir eldre blir det også klart at å kunne planlegge, tolke og gjennomføre også byr på store utfordringer; evner som blir veldig viktige ettersom man kommer seg oppover i skolen. Dette er noe lærere er lite opplyste om og derfor ender opp med å ikke legge til rette for.

I tillegg til språkvanskene har Liam også en annen utfordring som ofte viser seg etter hjerneslag; fatigue, en hjernetretthet som gjør at han trenger mye hvile og hyppige pauser. Både afasi og fatigue kalles i mange sammenhenger for usynlige vansker. Dette betyr at de er vanskelige å oppfatte for omgivelsene. Uten nok kunnskap om disse vanskene, er det lett å overse at de kan være grunn til for eksempel manglende aktivitet i timene. Da er det lettere å tenke at dette har sin årsak i latskap og manglende interesse. Skoledagen til Liam slutter kl. 12. Da må han hjem å hvile seg. Selv mener Liam at skolen kunne gjort hverdagen lettere for han ved å legge inn flere pauser i løpet av dagen.

I enkelte skoletimer (naturfag og samfunnsfag) har Liam ren teori og forstår ikke alltid det pensumet som læreren legger frem. Han bruker mye energi på å lytte til det hun sier. Han får ingen tilrettelegging. En annen dag i uken har han kun tid med en assistent. Ingen læring skjer da det ikke er noen undervisning. «*Spesialundervisningen som barnet mitt med afasi skal ha, blir ikke gjennomført med nødvendige ressurser og rett kompetanse....Hårreisende! Her har vi en lang vei å gå*» legger Bente til.

Afasi rammer i alle aldre, men det er forskjeller på yngre og eldre som rammes. De unge plikter å stå i et skoleløp, og de er avhengige av å bygge opp et fundament for å kunne mestre voksenlivet. Samtidig er de sårbare. Derfor er det viktig at de møtes med kompetanse fra skolens side, og at det settes mål som er både dynamiske, realistiske og motiverende for eleven. Dette gjelder for Liam og. Det trengs å settes forventninger til han. Men med manglende kunnskap omkring hjerneslag hos de unge i skolen, er det utfordrende å vite hvordan man skal sette realistiske, relevante og oppnåelige mål for Liam. Bente understreker at dette tema kunne vært adressert dersom skolen eller ansvarsgruppen rundt Liam la til rette for et nært samarbeid mellom lærerne og en logoped med relevant kompetanse innen afasi. «*Men her har teamet rundt Liam sviktet i stor grad, det er*

jeg som pårørende som har vært nødt til å få denne prosessen igangsatt». Liam går nå siste året på ungdomsskolen, og skal om kort tid begynne på videregående. Begge håper at samarbeid med logoped vil være en realitet når Liam begynner på videregående.

Kommunikasjon

Språk er et komplekst system, og afasi kan ramme svært ulikt. Man har ulike vansker og det er også individuelt hva man ønsker fra andre i en samtale. For eksempel i forbindelse med ordleting, foretrekker noen at man ikke sier ordet for dem, hvis man vet hvilket ord vedkommende forsøker å komme på, mens andre gjerne vil ha litt hjelp. Liam forteller at det varierer når man vil ha hjelp og ikke. Men generelt sett synes Liam det er viktig å gi tid. Det er

Liam Forrest på Youngstorget i Oslo. Foto: Annika N. de Leon

lett å gi opp når man føler at man ikke får nok tid til å finne de rette ordene. På den andre siden sier han at «Noen ganger det litt greit å få hjelp til å komme på ordet».

Som mor kjenner selvfølgelig Bente Liam veldig godt, og har av den grunn gode forutsetninger for å skjønne når hun skal hjelpe til og ikke. Hjemme er det ofte slik at Bente eller andre i familien hjelper til med å finne ordene, for å bevare flyten i samtalen, sånn at samtalen ikke stopper opp. Man bruker mye energi på ordleting. Så dette med hvor vidt man skal hjelpe til, henger også sammen med fatiguen. Det er mindre energikrevende for Liam om vi hjelper litt til. «Men noen ganger bommer vi jo helt, og da sier Liam i fra» sier Bente med et smil. Det er altså ikke

så lett å vite om man skal hjelpe til. Jo bedre man kjenner vedkommende, jo lettere er det å vite. Kanskje et råd her kan være å se det litt an. Eller å prøve seg litt frem og se an responsen til den man snakker med. Er det ikke slik kommunikasjon generelt bør foregå?

Økt kunnskap og et nettverk for unge slagrammede

Bente brenner enormt for å øke kunnskapen rundt tema barn og ungdom med hjerneslag. Hun ønsker at den kunnskapen som allerede finnes om dette skal nå ut og tas i bruk i relevante arenaer som skolen og i kommunen. Samtidig fremhever hun mangelen på forskning og kvantitative data på området, for eksempel når det gjelder tall på barn og ungdom med hjerneslag i Norge. Å få møte

og snakke med andre som er i samme situasjon med deg er veldig verdifullt. Derfor har Bente vært aktiv i opprettelsen av LHL Hjerneslag Barn og Ungdom som er et nettverk for unge slagrammede og pårørende. Hun er på mye kurs og konferanser for å lære og for å sette fokus på tema barn og ungdom med hjerneslag.

Bente og Liam har en litt annerledes historie enn mange andre, og vi setter stor pris på at de har villet dele den med oss. Etter å ha møtt Liam er det ikke vanskelig å forstå at familien har gitt han kallenavnet «Vår smiler». Positivitet er en viktig egenskap i livet, og vi ønsker Bente og Liam lykke til med deres viktige planer og mål og en god sommer.

(f.h) Annika N. de Leon og Morten Saxegaard sammen med Marita Lysstad Bjerke og Mette Dønåsen i LHLs podcaststudio. Foto: LHL

LHLs Helsepodcast - Om afasi

Landsforeningen for hjerte- og lungesyke fikk støtte fra ExtraStiftelsen til å lage en Helsepodcast. En av episodene handler om afasi.

■ Av Annika N. de Leon

Podcast er et lyttervennlig medium (lydfiler) som man får tilgang til via internett. Mange har iTunes eller en podcast-app på smart-telefonen der man får tilgang til ulike podcaster. Ellers publiseres hver podcast-episode på LHL sine nettsider under søkeordet Helsepodden og på afasi.no. Podcast-serien til LHL handler om Helse og tar for seg mange interessante temaer, blant annet afasi. Før påske ble Annika N.

de Leon fra Afasiforbundet og Morten Saxegaard fra Afasiforeningen i Østfold som selv har afasi, invitert til å prate om afasi i Helsepoddens afasi-episode. Fra LHL stilte programleder Mette Dønåsen og Marita Lysstad Bjerke. Begge er helsefaglige rådgivere i LHL.

Morten svarte ja til å delta nesten før spørsmålet var stilt. Han var tøff som stilt. Det er ikke «bare bare» å tørre og la seg intervjuer når man har afasi.

Det kan også være vanskelig å snakke om et tema som er sårt. Men Morten tok dette på strak arm og delte mange interessante og fine tanker med oss. Det ble stilt mange gode spørsmål, og vi fikk mulighet til å prate mye om afasi og afasi-saken. Kanskje noen kan ha nytte av å høre på episoden, og Helse-podcasten generelt. Vi anbefaler å sjekke den ut!

Kjære likepersoner

Sommeren er kommet og en kan forhåpentligvis nyte fine dager. Å være likeperson kan kanskje føles lettere på denne tiden av året når solen varmer og en kan være mer utendørs.

Ta en tur i parken. Sitte på en benk og ha gode samtaler.

Gjerne treffe andre likepersoner rundt om i lokalforeningene. Lage et lite treff med noen som ikke er så langt vekk.

Nå når landsmøtet er over er det kommet noen nye inn i forbundstyret og noen «gamle» går ut. Slik er det også i Likepersonutvalget.

Jeg er glad for at i denne perioden som har vært har vi fått gjennomført mye under likepersonarbeidet, sammen med administrasjonen og styret.

Vi har gjennomført ringerunder til likepersonkontaktene. Vi har også hatt idedugnad, likepersonkurs med engasjerte deltakere og forelesere. Fått til egen likepersonkontakt i hver forening.

Med dette ønsker jeg og de som går ut av likepersonutvalget, lykke til videre med det viktige arbeidet som en likeperson gjør.

Hilsen tidligere leder i Likepersonutvalget

Sigrid Helene Lund

*Av og til tror vi at det vi gjør,
bare er en dråpe i havet,
men havet ville vært mindre
uten den dråpen*

Mor Teresa

Solveig og Kolbjørn

22. desember 2010 fikk jeg, Kolbjørn, en telefon fra datteren vår. Svigermoren hennes hadde ringt til Solveig. Hun syntes Solveig snakket utydelig. Datteren vår forstod hva som hadde skjedd og ringte etter ambulanse. Solveig hadde fått et slag.

■ Av Kolbjørn Hellestø

Jeg traff Solveig senere på sykehuset. Foreløpig synes alt fint for meg, både språklig og fysisk. Noen timer senere fikk vi beskjed om at det ikke hadde helt gått som planlagt. Legen hadde forsøkt å hente ut blodproppen, men hadde ikke lyktes fordi blodårene hadde reagert med å trekke seg sammen.

Mange spørsmål

Hva skjer nå? Hva gjør vi nå? Blir hun som seg selv igjen? Bilkjøring? Trening? Ville hun kunne komme tilbake til jobb? Tankene surret rundt i hodet. Solveig var aldri syk og gikk aldri til lege. Ingen visste hun hadde for høyt blodtrykk. Kombinert med røyking og lite mosjon, ble dette et dårlig resultat for Solveig. Hun hadde hatt noen tilfeller tidligere, der hun snakket litt usammenhengende. Da jeg påpekte dette for Solveig, var hun tilbake til normalen igjen. Hadde vi visst at dette kunne være forvarsel om noe verre, hadde vi

selvfølgelig gjort noe.

Slaget hennes rammet venstre hjernehalvdel, og ga henne bl.a. lammelse på høyre side og afasi. Etter sykehuset, ble det opp trening ved Lassa og senere i kommunen. 10 måneder etter slaget kom hun hjem for godt.

Språket

Min største bekymring for Solveig da hun kom hjem, var språket. Trening med fysioterapeut og ergoterapeut ordnet seg fint. Kampen for å få til trening med logoped ble utfordrende og krevde mye energi. Trening med barn ble prioritert, forståelig nok, men det var ikke nok for oss. Omsider fikk vi ordnet med logoped, og i tillegg fikk vi også hjelp fra Voksenopplæringen. Transport til logoped, var vanskelig. Jeg kjørte som oftest Solveig frem og tilbake, for taxi fungerte ikke, nye sjåfører hele tiden. Etter hvert løste dette seg med kommunen, og logopeden kom hjem til oss. Språk-

treningen med logoped, kombinert med lærer fra Voksenopplæringen, var vi svært fornøyd med. Hun trener fortsatt med læreren ved Voksenopplæringen, og vi ser stadig framgang.

Tilleggs vansker

Solveig har også apraksi, og hadde problemer med å utføre ulike dagligdagse handlinger, som å skjære med kniv. Dette går nå bedre, og hun har også etter hvert fått bedre funksjon i høyre arm og hånd. Solveig ga seg ikke og sto på. Hun kan være veldig sta, og dette ble en stor ressurs i opptreningen.

I spontantalen opplevde Solveig at frustrasjonen ble uttrykt med «herregud». Når hun heller ikke klarte å regulere stemmestyrken, kunne det oppstå litt pinlige situasjoner. Dette har Solveig imidlertid bedre kontroll på nå. Det har vært nødvendig at jeg måtte kjøpe klær til Solveig. En gang vi sto i prøverommet, skulle jeg hjelpe med

Kolbjørn og Solveig. Foto: Privat

glidelås. Jeg sto på knærne, glidelåsen hang seg dessverre opp i huden og da skal jeg love deg at det ikke bare var «herregud» som kom ut. Hva andre utenfor måtte tro, kan jeg bare forestille meg.

I begynnelsen strevde Solveig med å få sagt «ja» og «nei» riktig, og forvekslet ordene. Vi som kjente Solveig kunne likevel ofte tenke oss til hva hun egentlig mente. Men det skjedde misforståelser. Det var nok verst for Solveig som hørte det ble feil, men ikke fikk det til som hun ville.

Livet etter slaget

Den første tiden var veldig tung for Solveig. Hun ble svært trett, og ønsket å være alene. Vi som pårørende pushet likevel forsiktig på og ga ikke opp. Solveig og søsteren gikk i samme forening, og søsteren tok med foreningen jevnlig til Lassa mens hun var der. Solveig har nå foreningen hjemme hos oss, og da er søsteren med og

ordner det praktiske. Solveig er heldigvis en positiv person. Hun ønsker å delta i sosialt lag og er ikke redd for å snakke med andre, i den grad hun klarer. Men det hender jo at det stopper helt opp og vi klarer ikke å finne ut av hva hun prøver å si.

Solveig ser dårlig i høyre synsfelt. I et selskap var det en som stod på hennes høyre side og ville hilse. Solveig så ikke dette og bare så rett fram. Heldigvis var jeg der og fikk forklart det hele og det endte godt. Ellers vet vi at det er best når vi ikke er flere enn 4 personer tilstede når vi prater. På steder med mange folk, og med musikk, sliter Solveig med å kunne være med i en samtale.

De siste to årene har Solveig fått en fritidskontakt via kommunen. Solveig var skeptisk, men da hun traff Ingunn første gang, ble det full treff. De går på kafe, drar på tur, går på shopping og går på kurs sammen. I tillegg til

at Solveig får komme seg ut, har hun også fått seg en ny venninne og et liv der hun ikke må støtte seg til mannen hele tiden.

Solveig og jeg forsøker å ikke isolere oss for mye. Vi er på hytta, og reiser mye sammen. Jeg prøver å se på mulighetene vi har, og ikke bare på begrensningene som slaget kan gi. Solveig er tøff og prøver seg frem. Det siste var å henge i paraglider etter motorbåt. Solveig koste seg oppe i luften, og vi syntes det var så flott. Vi har 5 barnebarn opp til 10 år. De ser ikke så mye på begrensningene til mormor og får henne til å bli med på mange fine aktiviteter sammen. De finner frem skolebøkene og lager oppgaver, lekser, som mormor skal øve på. Samværet med de fyller livet vårt med mye glede.

Fra venstre: Sissel Heibek og Stine Marie Lilland

Nye styreledere i **Asker og Bærum** **Afasiforening**

På årsmøte 12. mars 2019 ble det valgt to nye styreledere:
Sissel Heibek og Stine Marie Lilland.

■ Av Melanie Kirmess

Stine Marie er utdannet spesialpedagog og logoped ved Universitet i Oslo. Sissel er også utdannet spesialpedagog og logoped ved Universitet i Oslo. I tillegg er hun utdannet operasanger ved Operahögskolen i Stockholm.

Begge har en særinteresse for afasi innen det logopediske fagfeltet. Sammen driver de Dialog Logopedsentersenter i Asker. De kan kontaktes på felles e-post: post@dialoglogopedsentersenter.no eller på telefon: Stine Marie Lilland (466 76 603) og Sissel Heibek (466 73 938).

Vi ønsker dem hjertelig velkommen og lykke til med styrevervet. Samtidig ønsker vi å takke Greta

Fredriksen og Marit Kaarbøe for deres mangeårige innsats som styreledere for Asker og Bærum Afasiforening.

Stine Marie og Sissel sier "Vi gleder oss til å ta fatt i arbeidet med å videreføre en varm og åpen lokalforening i Asker og Bærum og ønsker alle gamle og nye medlemmer hjertelig velkommen til våre arrangementer i det kommende året. I år fyller i tillegg Afasiforeningen i Asker og Bærum 30 år og i den anledning er det planlagt en markering med konsert og festmiddag i oktober. Vi håper at så mange som mulig av medlemmene våre ønsker å være med å feire!".

Takk til Solveig og Ulf Halvorsen for lang og tro tjeneste for afasi-rammede i regionen. Foto: Privat

Narvik og omegn Afasiforening

Afasiforeningen i Narvik avholdt årsmøte 28.03 2019. Det ble her valgt inn et nytt styre og tidligere ledere og ildsjeler Solveig og Ulf Halvorsen ble takket av for lang og tro tjeneste for afasi-rammede i regionen. Vi vil på nytt rette en stor takk for deres arbeid til tross for helseutfordringer de siste årene, har de klart å holde liv i foreningen.

Ved årsmøtet ble det valgt inn et styre bestående av 4 personer. To afatikere, en pårørende og en logoped. Planen nå er å

innarbeide foreningen med å ha samlingstreff for afatikere og deres pårørende 1-2 ganger i måneden, og/eller aktiviteter rettet mot opplysning om afasi. Vi ønsker også å få til et større arrangement, en afasi-tilpasset tur av noe slag innen utgangen av året. Ellers lett gjennomførbare aktiviteter med lav terskel for å delta.

Vi ønsker å bygge opp en forening for medlemmene og deres pårørende der det er trygt, godt og givende å høre til.

Styret i Narvik og omegn Afasiforening (N.O.A.F.) består av:

Leder: Lena Klingan,
telefon: 41599126

Styremedlem: Brith Trude Rist

Sekretær: Renate Aalmen

Kasserer: Raymond Klingan

Vi er så heldige i foreningen at vi har tilgang på egnede lokaler i Kongensgt. 51, 5. etg.

Ta kontakt med oss!
Vi er her for dere!

Mail:
narvikafasiforening@gmail.com

Facebook:
Afasiforeningen Narvik

AFASI foreningen i Trøndelag

Trøndelag Afasiforening ble stiftet 7. mars året 1983, og det er hele 36 år siden. Formål § 1 i 1983 var «Foreningen skal være et forum for afasi-rammede og deres pårørende. Foreningens formål er å fremme afasi-rammedes interesser og imøtekomme deres behov. Det omfatter gjensidig støtte og opplysning, samt informasjon og kontakt utad»

■ Av Leder Nils Magne Røstum

Foreningens navn i dag er, Afasiforeningen i Trøndelag, og vi er til sammen 144 medlemmer. Før i tiden var det to Afasiforeninger, Nord- og Sør-Trøndelag, men nå en felles for Trøndelag. Foreningen lager

vår- og høstkalendre med to aktiviteter hver måned. Det er forskjellige tema, samling i Hornemansgården i Trondheim, Lian Rehabilitering, Ut på tur, Jule- og sommeravslutning som er fast.

Det er veldig fint når det er samlinger, for da kommer det mange medlemmer. På Trøndelag Teater er det 20 medlemmer som ser forskjellige oppsett på teater-scenen, og det er veldig positivt.

Afasiforeningen i Trøndelag sitt styremedlem og leder gjennom 6 år, Knut Otto Pettersen har sluttet i styret på årsmøtet i mars måned. Han er en ildsjel som virkelig har stått på og jobbet veldig aktivt i styret, og siste årene som leder. Tusen takk, Knut Otto. Foto: Privat

Det nye styret ble: f.v. Leder Nils Magne Røstum, Vara Marit Andersen, kasserer Leidulf Vavik, styremedlem Anna Aakvik. Ikke til stede: Styremedlemmer: Logoped Hilde Schjelderup og Øyvind Bjørnstad. Foto: Privat

Foreningen skal i september 2019 arrangere en veldig fin busstur til Molde og Ålesund. Ser veldig fram til å treffe Ålesund og omegn Afasi-forening, og vi skal spise en fin felles middag på hotellet i Ålesund. Det er første gangen det settes opp en trefftur for foreningens medlemmer til Ålesund, og all treff er godt treff. Mye å oppleve den helgen, og vi ser veldig fram til en fin busstur som er spesielt laget for rullestoler med side-heis på bussen.

Afasiforeningen i Trøndelag, har laget et banner og holder visninger av informasjonsmaterieil til alle om hva afasi egentlig betyr, rettigheter i vårt land og alle har krav å få vite

om alle mulighetene man har med afasi-problematikk. Mange forskjellige typer afasi er det, og vi har på vårt banner listet opp 4 grunnprinsipper for å forstå hva afasi egentlig er.

«Når språket går i stykker» er det veldig viktig å ha egen logoped og en afasiforening å støtte seg til.

Foreningens rollup med informasjon om afasi. Foto: Privat

Pårørendekurs

Afasiforbundet arrangerer kurs for pårørende **19. – 20. oktober 2019.**

Kursets innhold vil dreie seg om rollen som pårørende til en som har afasi, utfordringer og hverdagstips v/psykolog. Afasi og kommunikasjon v/logoped vil også være en del av kurset.

Kurset vil bli holdt sentralt på et hotell i Gardermoen-området.

Påmelding innen
15. september 2019 til:
afasi@afasi.no
tlf 22 42 86 44

Afasi og misforståelsene

Et nytt år har smilt til oss, deg og meg. Fortsatt strever vi med afasien vår. Selv om jeg føler at jeg har lært så inderlig mye, etter slaget i 2014. I perioder syns jeg selv at jeg er mye bedre i språk, især hvis vi møtes en til en. Men dagene i desember har virkelig sagt til meg, at det er jeg ikke. Hvor mange har jeg såret?

■ Av Harriet K. Reitan, skrevet 31.01.2019

Selvfølgelig ønsker jeg ikke å såre folk. Det er det siste jeg vil! Men, i hodet mitt sitter en liten afasinisse. Min gode nabo kom innom i full fart over holka og inn til meg. På trappa ga hun meg nydelige gaver. Overraskelsen var stor for meg over en selvlaget badesåpe og en nydelig stjerne til juletreet.

Jeg takket og takket, men hun hadde en ting til meg, pakket inn i folio. Afasinissen min fortalte meg at det var kokte poteter hun ga meg, og hodet mitt fant ut at det er greit, for da slapp jeg å koke poteter. Jeg takket igjen og sa god jul og alt det vanlige, men var litt forundret da hun gikk. Hun var vel også forundret også da hun skulle skli

hjem i glatta, for hun ytret at; jeg kunne kaste dem om jeg ikke ville ha dem.

Hun sa da virkelig kokte poteter undret jeg meg, da jeg tøflet meg til kjøkkenet igjen.

Kokte poteter? Det var da ikke kokte poteter, afasinissen hadde lurt meg med! Det var nystekte, deilige krydrete medisterkaker. Unnskyld nabo!

Slik kan dagene gå med misforståelser, og det skjer igjen og igjen. Nå er jeg spent på året 2019. Håper virkelig at afasinissen min skal bli snillere etter hvert.

Prøv en annonse i Afasiposten!

Her når du forbundets ca. 1800 medlemmer med pårørende til en svært gunstig pris! Afasi er språkforstyrrelse som følge av sykdom eller skade i hjernen. Afasi innebærer vansker med både å bruke samt å oppfatte språk, og vansker med å lese og skrive. Hjerneslag er den hyppigste årsaken til afasi, men også hodeskader, hjernesvulster og andre sykdommer kan føre til afasi.

Afasiposten presenterer stoff fra fagmiljøer, lokalforeninger, konferanser og medlemshistorier. I tillegg har vi faste spalter med småstoff og kryssord. Målet er at bladet skal være lett leselig for personer med afasi og leses også av pårørende, helsepersonell og logopeder.

Afasiforbundet jobber for at mennesker med afasi og andre ervervede kommunikasjonsvansker og deres pårørende skal få en bedre hverdag og best mulig rehabilitering. Afasiforbundet i Norge er tilsluttet FFO (Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon) og medlem av Hjernerådet.

En annonse i Afasiposten treffer!

For en del afasipasienter er nettet en utfordring. En annonse i Afasiposten vil dermed ha stort gjennomslag, ikke minst overfor alle pårørende.

Det gies
20-25%
rabatt på
årsavtale,
4 innrykk

Du kan velge mellom følgende alternativer:

Helside: 210x297 cm
Pris: 8.000,-

Halvside: 210x148,5 cm
Pris: 5.000,-

Kvartside: 105x148,5 cm
Pris: 3.000,-

Rubrikkannonse: 6x9 cm,
årsavtale med 4 innrykk:
5.000,-

Afasipostens kryssord

nr. 2-2019

	KON- TROLL	FORE- NING REP	↓	RIK- TIG	↓	SENKE	DE VISER KUNST
	↳						
	SKLIR					ANNO	
	PEP					UTKAS- TET	
	BART	VEKK			KLAS- SE		
	KV.- NAVN		OVER- NATTET ADV.				
↓	BYG- GER FAST	↓	POP- GRUPPE FLØY			ANNE RASCH IKKE	
↳					I MAN		
SKIFTE ↳						TANKE OFRE	
UTVEI SPORT						TALL	
↳					HJEM- ME		

Send inn løsningsordet innen **1. september 2019**

HUSK Å OPPGI NAVN OG ADRESSE

Pr. epost: afasi@afasi.no

I posten:

Afasiforbundet i Norge
Torggt.10, 0181 Oslo

Tre vinnere får premie tilsendt i posten.

Vinnere av kryssord nr. 1-2019:

- Lisbeth Lien, 6514 Kristiansund
- Sissel Stølan, 3515 Hønefoss
- Terje Vik, 5154 Bønes

Løsningsordet var **FORTØYNING**

Afasiforbundet i Norge

Torggata 10

0181 Oslo

22 42 86 44

www.afasi.no

Medlemskap i Afasiforbundet i Norge?

Jeg melder meg inn i Afasiforbundet i Norge (sett kryss):

Hovedmedlem (kr. 250,-)

Husstandsmedlem (kr. 100,-)

Støttemedlem (kr. 200,-)

Kategori:

Afasirammet **Pårørende**

Interessert i vårt arbeid

Navn:

Adresse:

Postnr./sted:

E-post:

Fødselsdato:Telefon:

Fyll ut navn og fødselsdato på husstandsmedlem:

Navn husstandsmedlem:

Fødselsdato:

Gi en gave

Støtt gjerne Afasiforbundets virksomhet, interessepolitiske arbeid og aktiviteter.

På Facebook kan du opprette din egen innsamlingsaksjon og velge Afasiforbundet som mottaker.

Vi er takknemlige for bidrag.
Kontonummer for gaver til Afasiforbundet:

1644 04 07661

Afasiforbundet i Norge
Torggata 10
0181 Oslo

Jeg har AFASI - dvs. språkvansker.
Dette gjør at jeg har vanskelig for å snakke, forstå tale, lese og/eller skrive.
Det er til hjelp for meg at du snakker langsomt og tydelig.

Afasiforbundet i Norge

Navn, adresse og telefon:

Nærmeste pårørende:

Engelsk versjon kan også bestilles

Lokalforeninger og kontaktpersoner

Afasiforeningen i Østfold

Torild Skår Tomren
Solveien 8b
1533 MOSS
Mobil: 92 45 62 21
E-post: t-tomren@online.no

Afasiforeningen for Oslo og omegn

Frithjof Funder
Karl Andersens vei 21
1086 OSLO
Tlf. : 909 61 265
E-post: hfunder@online.no

Asker og Bærum Afasiforening

Kirkeveien 230
1383 ASKER
Sissel Heibek, tlf. 466 73 938
Stine Marie Lilland, 466 76 603
E-post: post@dialoglogopedcenter.no

Aurskog-Høland Afasiforening

Irene Isberg Eng
Rådyrveien 20
1960 LØKEN
Tlf. 95 96 70 23
Epost: ljoh-eng@online.no

Romerike Afasiforening

Trond Vestby
Nygata 2
2010 STRØMMEN
Tlf.: 99 35 63 75
Epost: trond.vestby@hotmail.no

Kongsvinger og omegn Afasiforening

Vidar Hoel
Eidems gate 7
2212 KONGSVINGER
Tlf.: 90 50 80 08
E-post: vida-hoe@online.no

Afasiforeningen for Lillehammer og omegn

Sigrun Irene Bjørke
Måsåv. 3
2636 ØYER
Tlf.: 959 41 447
E-post: sigrunbjorke@gmail.com

Afasiforeningen for Gjøvik og omland

Hilde Visnes Trå
Sveumveien 162 B
2817 GJØVIK
E-post: visnes@start.no

Vestfold Afasiforening

Jostein Hildrum
Hunrødslogen 32 C
3241 SANDEFJORD
Tlf.: 91 10 15 50
E-post: josteinhildrum@gmail.com

Drammen/Kongsberg og omegn Afasiforening

May Britt Kløverød
Nypeveien 27
3032 DRAMMEN
Tlf. 900 35 023
may.britt.kloverod@ebnett.no

Ringerike og omegn Afasiforening

Eivind Dybendal
Orklaveien 124
7335 JERPSTAD
Tlf.: 992 89 857
Epost: eivind.dybendal@freeway.no

Telemark Afasiforening

Turid Nilsen
Krabberødveien 14b
3960 STATHELLE
Mobil: 95 20 60 76
E-post: turid.nilsen@hotmail.com

Sør-Rogaland Afasiforening

Gro Tingvik
Hordaveien 2B
4307 SANDNES
Tlf.: 905 11 317
E-post: thone@broadpark.no

Agder Afasiforening

Turid Iddmark Bjerland
Slettebrotan 101 B
4715 ØVREBØ
Tlf.: 41 30 30 34
E-post: tu.iddmark@gmail.com

Afasiforeningen for Bergen og omegn

Ågot Valle
Eidsvågveien 21A
5101 EIDSVÅGNESET
E-post: agot.valle@gmail.com
Tlf.: 930 63 624

Ingjerd Haukeland
Vassteigen 98
5141 FYLLINGSDALEN
Tlf. 906 51 813
Epost: i-haukel@online.no

Sunnhordland Afasiforening

Elin Legland
Uskedalsvegen 120
5463 USKEDALEN
E-post: elin.legland@logopednet.no

Haugaland Afasiforening

Sigrid Helene Lund
Spannalia 9 A
5542 KARMØY
Tlf.: 911 30 229
E-post: shlund@online.no

Ålesund og omegn Afasiforening

Aud K.Wiklund
Lerstadveien 168
6014 ÅLESUND
Tlf.: 975 00 234
E-post: aalesundafasi@gmail.com

Afasiforeningen for Ytre Nordmøre

Eli Stene
Slettvågveien 28
6533 AVERØY
Tlf. 47 65 45 79
E-post: eli.stene@hotmail.com

Afasiforeningen i Trøndelag

Nils Magne Røstum
Anders Hovdens veg 38
7224 MELHUS
Tlf.: 40 87 01 10
E-post: klatring@epost.no

Bodø/Salten Afasiforening

Hans Birkelund
Tortenveien 1
8215 Valnesfjord
Tlf. 90 79 15 55
E-post: hansbirkelund@sbnett.no

Narvik og omegn Afasiforening

Lena Klingan
Kongens gt 51
8514 NARVIK
Tlf: 415 99 126
E-post: narvikafasiforening@gmail.com

Brønnøy og omegn Afasiforening

Anne Marie Degerstrøm
Seljeholmen Nord 8B
8907 BRØNNØYSUND
Tlf.: 75 02 23 07
E-post: ann-dege@online.no

Harstad og omegn Afasiforening

Ragnhild Fosseide
Bratthollet 11
9414 HARSTAD
Tlf.: 997 90 757
E-post: ragfoss@hotmail.com

Afasiforeninga for Tromsø og omegn

Marit Workinn
Munkevik
9135 VANNVÅG
Tlf.: 913 05 578
E-post: marit_workinn@hotmail.com

Afasiforeningen i Alta

Fredbjørg Nicolaysen
Fjellveien 10
9511 ALTA
Tlf.: 916 88 852
E-post: fredbjorg.nico@gmail.com

Sør-Varanger Afasiforening

Olaug Knutzen
Postboks 258
9915 KIRKENES
Tlf: 93 48 34 92
Epost: olaknu@gmail.com

Kommunikasjon for voksne med afasi

Personer som har fått afasi har erfaring og kompetanse, de har meninger og spørsmål men har vansker med å bringe dem frem. Mange opplever tap av identitet. Et kommunikasjonshjelpemiddel kan være en nyttig støtte til å finne ord, setninger eller temaer og kan være med til å motvirke isolasjon.

Alle er forskjellige så det er viktig å tenke situasjon og ordletingsstrategi for å finne riktig løsning for hver enkelt.

Gridpad 10

Bærbart kommunikasjonsverktøy med tilrettelagte oppsett for personer med afasi. Innholdet i oppsettene er enkle å tilpasse brukeren.

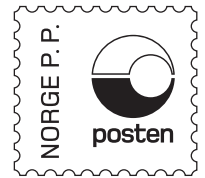
Gridpad 10 kan søkes som hjelpemiddel fra NAV Hjelpemiddelsentral.

Cognitass Afasi

Kommunikasjonsverktøy som også har støtte for tid og struktur. Funksjoner som album, veiledere, forenklet e-post og internett velges etter brukerens behov og muligheter.

Cognitass Afasi (liten eller stor) kan søkes som hjelpemiddel fra NAV Hjelpemiddelsentral.

Returadresse:
Afasiforbundet i Norge
Torggaten 10
0181 Oslo

SKOGLI

helse og rehabilitering

Skogli Helse- og
Rehabiliteringssenter AS
har vært CARF-akkreditert
siden 2010

Primær- og senrehabilitering av hjerneslag og traumatisk hjerneskade

Rehabilitering

Vi tilbyr døgnopphold (3-4 uker). Rehabiliteringen er individuelt tilpasset ut i fra den enkeltes rehabiliteringsmål og ressurser.

Noen av aktivitetene foregår i gruppe - utegruppe, samtalegruppe, trimgruppe, tur og undervisning.

Deltakerne får individuell oppfølging av f.eks ergoterapeut, fysioterapeut, psykolog, sykepleier, lege, logoped, synspedagog, sosionom, ernæringsfysiolog, ortopedingeniør og rehabiliteringsassistent.

Pårørende kan delta under oppholdet.

Vi samarbeider også med ulike slagforeninger som driver likepersonsarbeid som yter informasjon og bistand.

CI-terapi

Skogli tilbyr CI-terapi, en intensiv treningsmetode for å trene opp hånd- og armfunksjon etter et hjerneslag.

Kurset er et 3 ukers gruppeopphold og arrangeres fire ganger årlig.

Målet med treningen er å:

- Øke oppmerksomheten mot den svake armen/hånden.
- Bruke den svake armen i alle aktiviteter der dette er naturlig og hensiktsmessig.
- Bedre arm/håndfunksjon i aktiviteter som er viktige for deltakeren.
- Øke selvstendighet og mestring av daglige aktiviteter.
- Det kreves noe aktiv funksjon i håndledd/fingre.

Henvvisning til begge tilbudene:
Fastlegen eller andre som kan henvise til spesialisthelsetjenesten.
Skogli har avtale med Helse Sør-Øst.

